

Rijswijk

2de VOORTGANGSRAPPORTAGE ENERGIETRANSITIE

ENERGIE Transitie Rijswijk

GEMEENTE RIJSWIJK
MAATSCHAPPELIJKE
ONTWIKKELINGEN
MAART 2021

Inleiding

Op 5 maart 2020 heeft u het Basisdocument Energietransitie Rijswijk vastgesteld. Wij hebben aangegeven dat wij u periodiek informeren over de voortgang. De eerste voortgangsrapportage dateert van oktober 2020 (IB 20 139). Hieronder vindt u de tweede voortgangsrapportage.

Kerninformatie

De energietransitie in Rijswijk bestaat uit vele onderwerpen die met elkaar verband houden. In deze rapportage gaan wij in op de voortgang van een aantal van die onderwerpen:

Inhoud

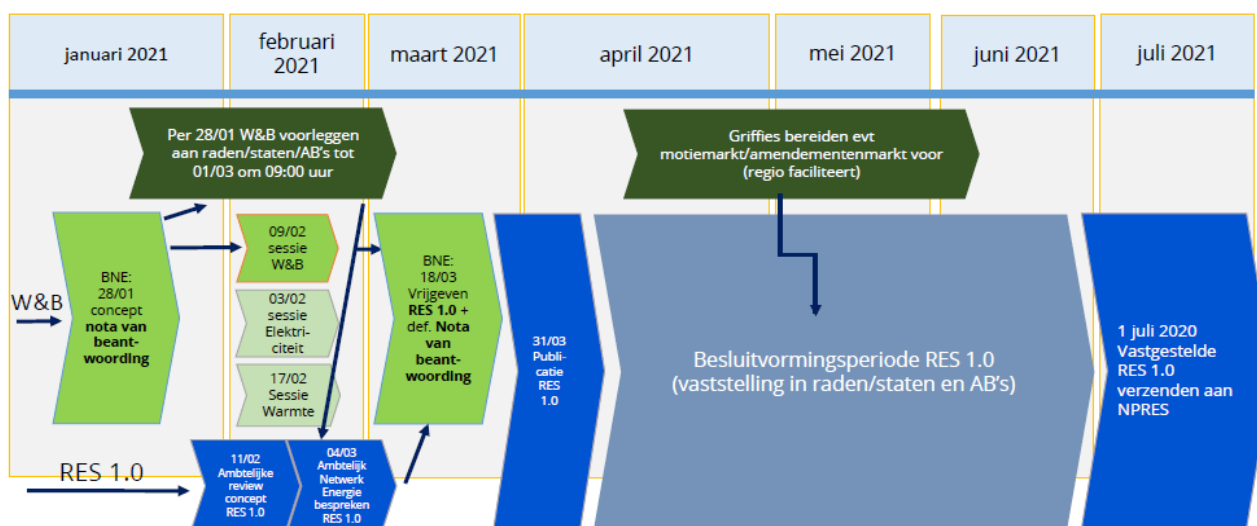
1. Algemeen	3
Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag (RES)	3
Elena-subsidie	4
Strategisch en maatschappelijk vastgoed	5
Nieuwe integraal huisvestingsplan scholen (IHP)	5
Grip op Energie	5
‘Lokale Uitvoeringskosten Klimaatakkoord	6
Herontwikkelingstrajecten (Te Werve/Havengebied/Plaspoelpolder)	6
Omgevingsvisie	6
2. Warmte	7
WarmtelinQ	7
Transitievisie Warmte	8
Marktverkenning	9
Wet Collectieve warmtevoorziening (WCw)	10
RCSG GROW	11
Bodemenergieplan	12
3. Elektriciteit	13
Zon op Rijswijk	13
4. Communicatie/participatie	14
Energieloket	14
Regeling Reductie Energie Woningen (RREW)	15
Verkenning alternatieve energie voor bedrijven	15
Bijlage	
Rapportage online peiling Rijswijk schakelt over	16

Voor 1 juli 2021 moeten de partijen (23 gemeenten, 4 waterschappen, 1 provincie) de RES 1.0 vaststellen. In het voorstel waarmee het college de RES 1.0 aan de raad zal aanbieden, gaan ze in op de gevolgen als één of meer partijen de RES 1.0 niet zullen vaststellen.

De RES 1.0 biedt een kader voor de lokale uitwerking van de energietransitie. De RES 1.0 is te beschouwen als de regionale opgave

voor de energietransitie. Van een aantal zaken kunnen de gemeenten zelfstandig de uitvoering oppakken, bijvoorbeeld het stimuleren van “zon op dak”, maar voor een groot deel van de beleidsambities zijn gemeenten afhankelijk van de samenwerking in de regio of met het Rijk (bijvoorbeeld warmte). Nadat de RES is vastgesteld, zal nog een uitvoeringsagenda worden opgesteld.

Terugblik ANE 14/01 Planning besluitvorming RES 1.0

Elena-subsidie

De provincie heeft in samenwerking met een groot aantal gemeenten een subsidieaanvraag voorbereid in het kader van de Europese subsidie “Elena”. De subsidie is toegekend. Op 30 september 2020 heeft de gemeente een uitvoeringsovereenkomst met de provincie hieromtrent getekend. Op dit moment zijn twee VvE's concreet bezig met de voorbereiding van een uitvraag, die past binnen de subsidievoorwaarden. Als deze stap is gezet, kunnen we met deze ervaring ook andere VvE's benaderen en wijzen op deze mogelijkheid. Ook woningcorporatie Rijswijk Wonen bereidt een aanvraag voor. Wij kijken of we als gemeente kunnen meeliften op de subsidiemogelijkheid. Zo hebben we gekeken naar de verduurzamingsopgave van de Snijderschool, maar daar waren we al te ver in de uitvoering om nog gebruik te kunnen maken van subsidies.

Strategisch en maatschappelijk vastgoed

Voor al het maatschappelijk vastgoed is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Aan de hand van deze MJOP's worden onderhoud, verplichte keuringen en vervangingen uitgevoerd. Ook is de verplichte EED (energie audit) uitgevoerd. De in de audit benoemde aanpassingen met een relatief korte terugverdientijd zijn en/of worden uitgevoerd. Dit is een verplichting en wordt uit de reguliere voorziening betaald, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van natuurlijke vervangingsmomenten.

Omdat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft, is onze ambitie om waar mogelijk verder te verduurzamen in plaats van de verplichte aanpassingen. Onderzocht wordt hoe het onderhoud zoals opgenomen in de MJOP's verduurzaamd kan worden en welke financiële gevolgen dit heeft.

Nieuwe integraal huisvestingsplan scholen (IHP)

In 2020 is gestart met het opstellen van een nieuw IHP vanuit het maatschappelijk vastgoed. Bij de verduurzamingsopgave wordt ook de energietransitie betrokken.

Grip op Energie

Vanuit de raad is gevraagd om meer grip te krijgen op ons eigen gemeentelijk energieverbruik. Dat begint met het in beeld hebben van actuele verbruiksgegevens. De energietransitie begint ook bij ons zelf. We gaan dus aan de slag met de motie Grip op Energie van GroenLinks om meer inzicht te bieden om van daaruit te bepalen waar we als gemeente zelf energie kunnen besparen en vervolgens in stappen te verduurzamen. Vele verbruiksgegevens moeten vanuit de organisatie opgewerkt worden tot een helder overzicht. Het is de bedoeling dit overzicht in de volgende voortgangsrapportage op te nemen. Op basis daarvan zal het college met een voorstel komen om meer grip te krijgen op ons eigen energieverbruik.

‘Lokale Uitvoeringskosten Klimaatakkoord

Om het Klimaatakkoord te kunnen uitvoeren, hebben gemeenten aanvullende middelen nodig. Het afgelopen jaar hebben we meegewerkt aan diverse onderzoeken naar de organisatiekosten voor de energietransitie op gemeentelijk niveau. In het gepubliceerde advies ‘Van Parijs naar praktijk’ concludeert de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) dat deze uitvoeringslasten voor gemeenten neerkomen op circa € 600 miljoen per jaar voor de komende 3 jaar. Bij de instemming van het Klimaatakkoord hebben gemeenten als voorwaarde gesteld dat er een vergoeding moet komen voor de uitvoeringslasten. Op basis van dit rapport onderhandelt de VNG verder met het Rijk. Afspraken mogen niet te lang op zich laten wachten, zodat bedragen tijdig kunnen worden opgenomen in de begroting voor 2022.

Herontwikkelingstrajecten (Te Werve/Havengebied/Plaspolder)

Er lopen veel (her)ontwikkelingstrajecten in Rijswijk. De transitievisie warmte en bodemenergieplannen hebben directe koppelingen op de (her)ontwikkelingen die bekend zijn binnen het ruimtelijk domein.

Wat betreft de elektrische duurzame opwek in deze (her)ontwikkelingsgebieden ligt nog een grote uitdaging en is het van belang om deze daar waar mogelijk te realiseren. In de ontwikkeling van het omgevingsplan zal meegenomen worden of er vanuit de Omgevingswet mogelijkheden komen om te sturen op zowel de thermische als elektrische opwek van duurzame energie.

Omgevingsvisie

De energietransitie heeft duidelijke raakvlakken met de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie moet een aantal zaken worden verankerd, bijvoorbeeld de Transitievisie Warmte en bodemenergieplannen. Ook de mogelijkheid om duurzame energie op te wekken en andere duurzaamheidsdoelstellingen moeten in de Omgevingsvisie een verankering krijgen. De Omgevingsvisie krijgt vervolgens een vertaling in Omgevingsplannen. De wijkplannen om van het aardgas af te gaan vinden een borging in het Omgevingsplan. Vanuit de energietransitie trekken we dus nauw op met de collega's (ambtelijk en bestuurlijk) om de inhoud goed op elkaar afgestemd te krijgen.

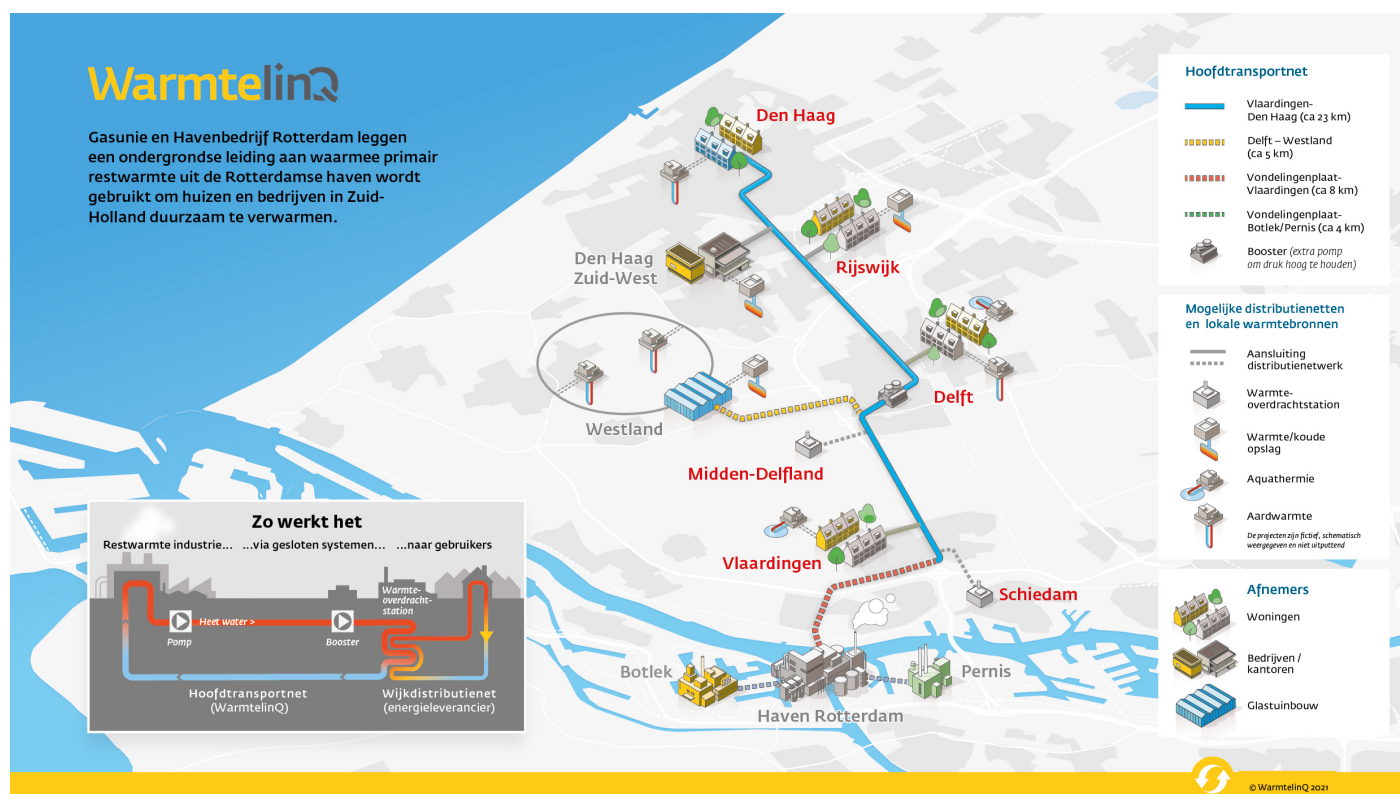
2. Warmte

WarmtelinQ

Het afgelopen half jaar is er veel gebeurd. Op 15 februari 2021 heeft de gemeente de ontwerpvergunning voor de realisatie van de transportleiding van WarmtelinQ opgestuurd naar de provincie. Ook de andere gemeenten en bevoegde gezagen hebben de ontwerpvergunning opgestuurd. De provincie neemt op basis van deze ontwerpvergunningen een besluit over het concept Provinciale Inpassingsplan (PIP) en de bijbehorende MER. Daarna worden de besluiten met alle onderliggende stukken ter inzage gelegd. Medio eind maart start de publiekscommunicatie rond de vergunningaanvraag, de PIP en de MER met onder andere een aantal bijeenkomsten (digitaal). Volgens planning wordt de definitieve vergunning voor de realisatie van WarmtelinQ rond de zomer van 2021 afgegeven. Op dit moment werken gemeente en WarmtelinQ aan gedetailleerde afspraken over de uitvoering (Uitvoeringsovereenkomst, UVOK). Deze is waarschijnlijk medio

april gereed. De voorbereidende werkzaamheden kunnen naar verwachting in kwartaal 4 starten. De daadwerkelijke uitvoering start begin 2022 en duurt tot eind 2023 met een uitloop van een half jaar.

In de vorige voortgangsrapportage kon u lezen dat ten aanzien van de afname van de warmte uit WarmtelinQ, een bestuurlijk traject in gang is gezet tussen de aanliggende gemeenten (Vlaardingen, Rijswijk, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk en Den Haag), Gasunie, ministeries van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provincie Zuid-Holland en stichting Sociale Huisvesting Haaglanden (corporaties in Haaglanden in samenwerking met de vertegenwoordigers uit Vlaardingen en Schiedam). Deze samenwerking heeft meer inzicht gegeven in de totale warmtevraag en ook een indicatie van de ontwikkeling van de warmtevraag in de loop van

de tijd. Daarnaast hebben partijen onderkend dat warmtelevering nog afhankelijk is van vele andere facetten zoals de beschikbaarheid van voldoende middelen om de woonlastenneutraliteit te kunnen garanderen, de exacte inhoud van de Wet Collectieve Warmtevoorziening waar formeel de regiefunctie van de gemeenten in wordt vastgelegd, en het nog ontbreken van een lokaal warmtebedrijf dat de feitelijke levering op zich moet gaan nemen. Gasunie, als enig aandeelhouder van WarmtelinQ, heeft het investeringsbesluit inmiddels uitgesteld van begin 2021 naar mei 2021. Begin januari heeft het college ingestemd met een intentieverklaring om de komende maanden samen met alle andere partijen de lokale

kansen voor de levering van warmte uit WarmtelinQ beter in beeld te brengen. Dit moet resulteren in een betere onderbouwing voor WarmtelinQ, als opmaat naar een investeringsbesluit (FID).

Tot slot hebben Provinciale Staten en de gemeenteraad van Rotterdam besloten om een tracéstudie te doen naar de haalbaarheid van een warmtetransportleiding vanaf Rijswijk (af-takking WarmtelinQ) naar Leiden. Die tracéstudie is nu gaande. Zodra de resultaten hiervan openbaar zijn zal het college de raad hierover informeren.

Transitievisie Warmte

In de vorige voortgangsrapportage gaven we aan dat we een plan van aanpak Transitievisie Warmte zouden opstellen. Dit plan van aanpak is in december 2020 vastgesteld door het college en ter kennisname aan de raad gestuurd. In de Transitievisie Warmte ligt straks vast welke wijken

op welke wijze voor 2030 van het aardgas gaan en welke wijken daarna aan de beurt komen. Voor eind 2021 moet de Transitievisie Warmte door de raad zijn vastgesteld. Dit is een van de afspraken in het Klimaatakkoord.

Parallel aan het opstellen van het plan van aanpak is in samenwerking met onder andere de corporaties gewerkt aan (data)analyses. De diverse data maken inzichtelijker welke keuzes er zijn en wat hiervan de consequenties zijn.

Het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en Stedin hebben, in samenwerking met een groot aantal partijen en expertisebureaus, op basis van een grote hoeveelheid beschikbare data diverse modellen doorgerekend. Hiervan de gemeente gebruikmaken zodat we in combinatie met lokale kennis uiteindelijk onderbouwde keuzes kunnen maken. Naast isoleren willen we ook kijken naar de haalbaarheid van (tussen)oplossingen in de vorm van hybridewarmtepompen.

Naast op inhoud hebben wij stappen gezet op het gebied van participatie. Een eerste globale enquête is uitgezet. De respons geeft ons een eerste indicatie van de betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij de energietransitie. Maar het geeft ook een eerste inzicht in de motivatie van inwoners om zelf maatregelen te treffen, welke dat dan zijn en als zij geen maatregelen hebben getroffen of overwogen, wat hen dan weerhoudt. Wij kunnen als gemeente hierop inspelen als wij met bewoners en ondernemers in gesprek gaan in de wijken. Ook kunnen wij onze informatie en communicatie hierop afstemmen. De rapportage van de enquête is ter kennisname hierbij toegevoegd.

De gemeente heeft een stuurgroep geformeerd waarin naast de woningcorporaties ook een VvE bestuurder, een grote vastgoedeigenaar en Stedin zitting nemen. Het eerste stuurgroep overleg heeft plaatsgevonden, waarin verschillende beelden werden uitgewisseld. Dit verliep constructief en leverde goede input op voor het opstellen van de Transitievisie Warmte.

Ook is aan partijen gevraagd om zitting te nemen in de Adviesraad Energietransitie (bijvoorbeeld Zon op Rijswijk, huurdersraden van de corporaties) en mensen melden zich hier zelfs spontaan voor aan. Zoals toegezegd, stelt het college in een later stadium een regeling voor hoe de Adviesraad gaat functioneren. Dit voorstel stellen we samen met de Adviesraad op. Daarnaast bezoeken we de komende maanden (digitaal) alle wijken om bewoners te informeren en te bevragen over de warmte-/energietransitie. Dit is onderdeel van een pakket aan communicatie- en participatieactiviteiten. Rond de zomer biedt het college de raad een concept Transitievisie Warmte ter bespreking aan.

Marktverkenning

In het basisdocument Energietransitie stond al dat het college op termijn streeft naar een open warmtenet met meerdere warmtebronnen en meerdere leveranciers. De gedachte hierachter is dat inwoners dan hun eigen leverancier kunnen kiezen, zoals dat nu al voor gas en elektriciteit geldt. Daarnaast kunnen meerdere bronnen bijdragen aan een duurzaam en betrouwbaar warmtenet. Hoe meer bronnen er op een warmtenet aangesloten worden, hoe robuuster het net wordt en hoe hoger de leveringszekerheid. Landelijk zijn vele (markt)modellen ontwikkeld en deels beproefd. We halen de ervaringen op en kijken wat voor Rijswijk haalbaar is. Hierover komen we nog met uw raad te spreken.

Wet Collectieve warmtevoorziening (WCw)

In de vorige voortgangsrapportage kon u lezen dat de Wet Collectieve warmtevoorziening in consultatie is gegaan. Deze wet is de opvolger van de Warmtewet en regelt de nieuwe ordening van de collectieve warmtevoorziening. De gemeente krijgt in deze wet nadrukkelijk de rol van regievoerder om voor de gehele gemeente stap voor stap plannen te maken en uit te voeren, die passen binnen de ambities van het Klimaatakkoord. De VNG heeft mede namens de gemeente een uitgebreide reactie gestuurd. De planning was dat de WCw op 1 januari 2022 ingaat. Dat is om meerdere redenen niet meer reëel. De VNG is nog steeds met het Rijk in overleg over de concept-teksten.

In essentie gaan de gesprekken over de voorgestelde integrale verantwoordelijkheid: warmtenet en exploitatie van de warmte is in handen van één (markt) partij of er is ook de mogelijkheid om te kiezen voor een open warmtesysteem (warmtenet en exploitatie is in gescheiden handen). In verband met demissionair zijn van het kabinet is niet de verwachting dat binnenkort duidelijkheid ontstaat over de teksten. Het kabinet is bereid om nadere stappen te zetten. Het ontbreken van een nieuw wettelijk kader is onhandig, maar dit wil niet zeggen dat er nu geen stappen te zetten zijn. Op basis van de huidige wetten is veel mogelijk en van daaruit kan ook nader toegewerkt worden naar een richting.

RCSG GROW

Samenwerkende partijen rondom het Rijswijk Centre for Sustainable Geo Energy (RSCG), onder andere TNO, Haag Aardwarmte en EBN hebben een subsidieaanvraag ingediend voor het onderzoek Dynamisch **GRO**eimodel voor productie, distributie, levering en organisatie van duurzame **Warmte** in de gebouwde omgeving aan de hand van de casus Rijswijk. Het voorstel is gericht op een casestudie voor een stapsgewijze ontwikkeling van warmtenetten gekoppeld aan een geothermiebron. Doel is om de generieke kennis die wordt opgedaan in de case-studie voor andere gebieden beschikbaar te stellen. Het aandeel warmtenetten zal namelijk de komende jaren sterk groeien en geothermie is een van de belangrijke warmtebronnen. Nu wordt geothermie nog hoofdzakelijk in de glastuinbouw toegepast en nog niet voor de gebouwde omgeving. Geothermie kan warmte leveren voor 5.000 – 10.000 huishoudens.

Bij de ontwikkeling van nieuwe netten is de warmteafzet vanaf de start vaak niet voldoende om een geothermiebron economisch in te passen. Aan de hand van een praktijkvoorbeeld in Rijswijk wordt een generiek dynamisch groeimodel ontwikkeld dat ook toepasbaar is voor andere situaties in Nederland. Dit generieke dynamische groeimodel levert een scenario voor opschaling van warmtenetten doordat de volgtijdelijkheid van contractering van de vraag en ontwikkeling van warmteaanbod kan worden doorbroken. De garanties over de afzet en dus warmtevraag ten opzichte van het warmte-aanbod geldt als de grootste uitdaging voor veel collectieve warmteprojecten. Het project zal ook kijken naar de kansen van een warmtemix van geothermie en WarmtelinQ in een mogelijk toekomstig warmtenet. Begin 2021 is een positief oordeel gegeven ten aanzien van de subsidie. De gemeente draagt bij aan het onderzoek en zal ook lokale kennis inbrengen.

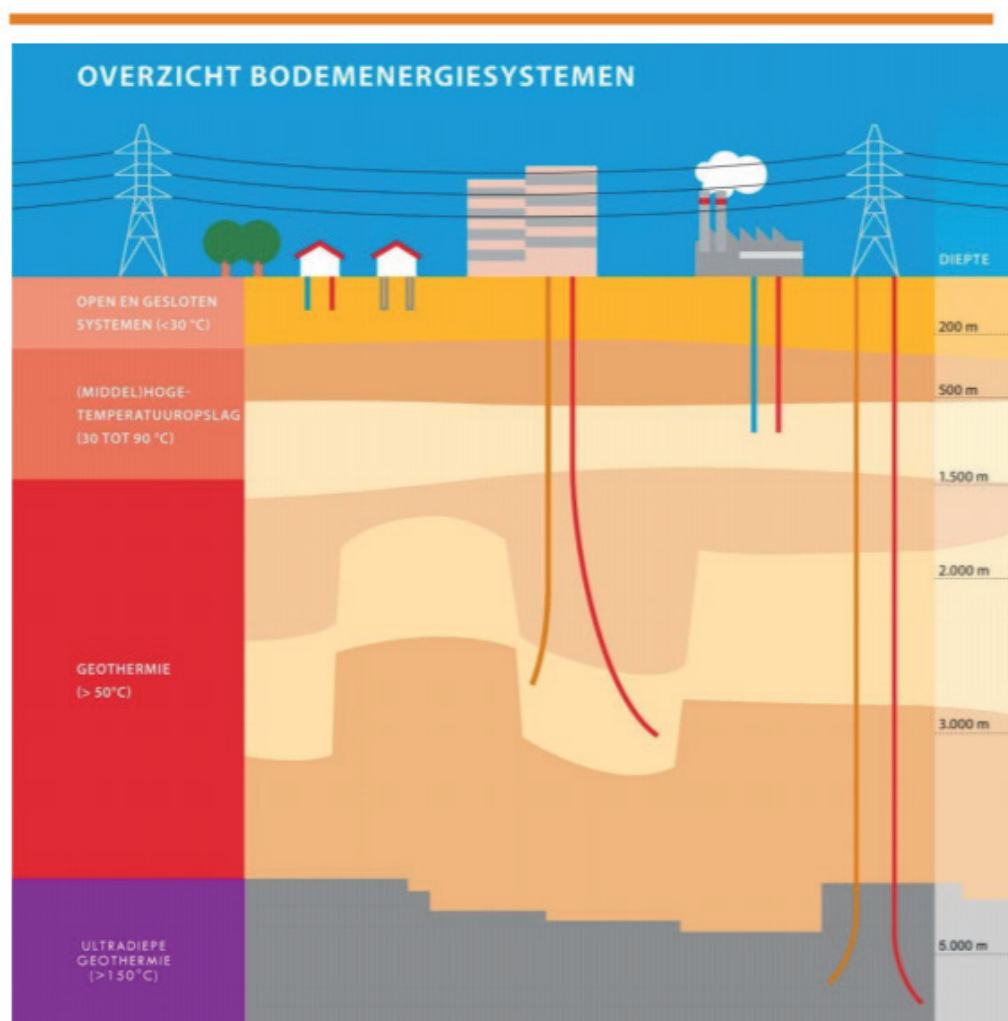

Bodemenergieplan

In 2050 zal de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving er anders uitzien. Vanwege de klimaatdoelstellingen en het besluit om de gebouwde omgeving niet meer met aardgas van warmte te blijven voorzien, worden nu andere mogelijkheden gezocht. In de Transitievisie Warmte die de gemeente opstelt zal er een differentiatie zijn naar voorkeurstechieken. Hierin is de inzet van bodemenergie een van de potentiële mogelijkheden.

Bij toepassing van bodemenergie, zeker als dat grootschalig zou gaan worden, zal de bodem op veel plekken geroerd en doorboord worden. Effecten van enkele systemen lijken minimaal. De vraag is echter wat de risico's van deze grootschalige toepassing zijn voor de bodem, het leven daarin en daarop voor de lange termijn. Zeker met inbegrip van klimaatverandering waarbij mogelijk de kweldruk zal toenemen en er vaker zeer droge en natte periodes zullen zijn.

De gemeente Rijswijk wil inzicht in de potentie en de risico's bij de inzet van bodemenergie ten behoeve van de energietransitie voor de gebouwde omgeving. Het komend jaar gaan we onderzoek doen naar wat de mogelijkheden zijn van aquathermie en hoe we hierop kunnen sturen. Inzichten zullen wij delen met de raad.

3. Elektriciteit

Zon op Rijswijk

In januari jl. heeft het college een intentieovereenkomst gesloten met de energiecoöperatie Zon op Rijswijk. Deze intentieovereenkomst heeft betrekking op het realiseren van een project waarbij op het dak van het sportcomplex De Altis zonnepanelen worden neergelegd die Zon op Rijswijk tegen betaling uitgeeft aan inwoners die zich hiervoor aanmelden. De energiecoöperatie gaat nu onderzoeken of dit haalbaar is. De regeling voor energiecoöperaties zal per 1 april 2021 wijzigen, dus hun businesscase zal daarop zijn berekend. Als het haalbaarheidsonderzoek positief is, kunnen zij bewoners/bedrijven laten inschrijven op het project. De verwachting is dat dit najaar het project is te realiseren en de gemeente een recht van opstal kan vestigen, waarin de afspraken zijn vastgelegd. Verder is met Zon op Rijswijk afgesproken dat de gemeente hen waar mogelijk zal ondersteunen met communicatie. Ook kijken wij vanuit de gemeente met hen mee naar potentiële geschikte daken om zo meer projecten mogelijk te maken.

4. Communicatie/participatie

Stand van zaken, wat is er gerealiseerd:

- » rijswijk.nl/schakeltover: website gemeente Rijswijk, centrale ingang voor alles wat bewoners en ondernemers in Rijswijk moeten weten over de Energietransitie
- » Regionaal Energieloket –particulieren .via rijswijk.nl/schakeltover (zie verder punt 5)
- » Regionaal Energieloket zakelijk (vanaf april 2021 online via rijswijk.nl/schakeltover; zie verder punt 5)
- » Online peiling (enquête) is gehouden: rapportage met uitkomsten en conclusies is als bijlage bij dit voortgangsbericht gevoegd.
- » Contacten woningcorporaties zijn gelegd

Wat moet er nog gebeuren:

Rijswijkers weten straks waarom de overstap naar schone of duurzame energie nodig is, worden geïnspireerd om zelf een bijdrage te leveren en worden aangezet om zelf in actie te komen, met praktische tips, subsidies, hulp van de gemeente etc. We gaan de wijken in om in gesprek te gaan over wat er nodig is en om mensen te helpen. We gaan vanuit de gemeente lokale initiatieven zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren.

- » Regionaal Energieloket voor ondernemers en VvE's inrichten (zie punt 5).
- » Educatie op basisscholen: de energietransitie introduceren en behandelen
- » Opstelling (mobiel) informatiecentrum ten aanzien van verduurzamen

**Rijswijk schakelt over.
Praat u mee?**

Energieloket

Per 2021 hebben we de samenwerking met de Woonwijzerwinkel in Rotterdam stopgezet en zijn we met het Regionaal Energieloket in zee gegaan. Het Energieloket geeft praktische informatie en tips in relatie tot verduurzaming en energiebesparing. Hiervoor richten we drie energieloketten in met doelgroep-specifieke informatie en tips: voor particulieren, voor ondernemers en voor VvE's. Het Energieloket 'voor particulieren' is inmiddels live en te bezoeken via de website rijswijk.nl/schakeltover. Het Energieloket voor ondernemers richten we in overleg met het Bedrijvencontactpunt en de Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk (BBR) in.

Regeling Reductie Energie Woningen (RREW)

Op 8 februari 2021 heeft Gemeente Rijswijk de eenmalige specifieke uitkering Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) ten bedrage van € 781,841 toegekend gekregen. Met de RREW kan de gemeente huurders en eigenaar-bewoners stimuleren om energie te besparen in hun woning waardoor de CO₂-uitstoot vermindert en de woonlasten lager worden.

Door deze regeling kunnen we huurders en eigenaar-bewoners bewust(er) maken van hun mogelijkheden om energie te besparen. De RREW biedt een mooie kapstok om te laten zien dat iedereen een bijdrage kan leveren aan de verduurzaming. We gaan dit als gemeente ook breed uitmeten. Dit doen we samen met de woningcorporaties. Zij hebben de RREW ook ondersteund en willen actief hun huurders benaderen om ook kleine besparende maatregelen te nemen. Daarnaast zullen de corporaties ook een aantal andere collectieve maatregelen nemen om energie te besparen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het waterzijdig inregelen van een (collectieve) CV-installatie. Om zoveel mogelijk bewoners te bereiken en mee te laten doen, komt er een uitgebreid communicatietraject. Door samen te werken met het Regionaal EnergieLoket wordt de drempel om mee te doen voor bewoners zo laag mogelijk. Op basis van de ervaring van andere gemeenten in eerdere vergelijkbare publieksacties, is de verwachting dat we in 2021 en 2022 veel bewoners kunnen bereiken.

Verkenning alternatieve energie voor bedrijven

Op dit moment wordt gewerkt van het opstellen van een nieuwe economische visie. In deze visie is de energietransitie een van de pijlers. De komende tijd gaan we met ondernemers in Rijswijk in overleg over hoe zij tegen de energietransitie aankijken en op welke wijze zij dit zelf willen oppakken en wat zij daarbij van de gemeente verwachten. Op basis hiervan kunnen wij goed inspelen op de behoefte van ondernemers en de alternatieven gaan schetsen die er zijn om te komen tot de verduurzaming van de bedrijven.

Rijswijk schakelt over. Praat u mee?

Rapportage online peiling week 53 2020 t/m week 5 2021
Gemeente Rijswijk, februari 2021

Inleiding

Heel Nederland is in 2050 klimaatneutraal. Dit betekent onder andere dat we over dertig jaar alleen in plaats van aardgas alternatieve energiebronnen gebruiken. Het proces om daar te komen, noemen we de energietransitie. Ook Rijswijk staat voor deze uitdaging. Die we stap voor stap én samen aan gaan.

In Rijswijk nemen gemeente, inwoners en ondernemers samen hun verantwoordelijkheid om over te stappen naar minder vervuilende energie. We kijken goed naar lokale kansen en mogelijkheden. Goede initiatieven en voorbeelden in de stad omarmen we en gebruiken we om anderen te inspireren. We gaan goed naar elkaar luisteren en met elkaar in gesprek, maken samen keuzes en houden investeringen zo betaalbaar mogelijk.

Voordat we met inwoners en in gesprek gaan, willen we eerst weten hoe ver hun kennis over de energietransitie reikt, hoe zij hier tegenaan kijken en welke maatregelen zij zelf hebben toegepast of willen toepassen met het oog op het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Daarom hebben we een peiling gehouden. We hebben deze peiling relatief eenvoudig gehouden om zo'n groot mogelijke respons te krijgen. De peiling was immers de eerste keer dat wij als gemeente actief naar buiten zijn gegaan om met inwoners en ondernemers hierover in contact te komen.

De peiling is geen representatieve enquête. Zo was deze ook niet bedoeld. Wij zien de peiling als een thermometer in de Rijswijkse samenleving. De respons geeft ons een eerste indicatie van de betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij dit onderwerp. Maar het geeft ook een eerste inzicht in wat de motivatie is voor inwoners om zelf maatregelen te treffen, welke dat dan zijn en als zij geen maatregelen hebben getroffen of overwegen, wat hen dan weerhoudt. Wij kunnen hierop inspelen als wij met bewoners en ondernemers in gesprek gaan in de wijken. Ook kunnen wij onze informatie en communicatie hierop afstemmen.

Algehele conclusie

In de periode van week 53 in 2020 tot en met week 5 in 2021 hebben 435 respondenten de peiling ingevuld. De peiling werd de eerste weken ook via Facebook gepusht. Naast de respondenten van de peiling heeft een tiental Rijswijkers op die Facebookposts een reactie achtergelaten of vraag gesteld. Ook gingen inwoners met elkaar in gesprek over de energietransitie, verduurzaming en andere onderwerpen die hieraan verwant zijn. De reacties op Facebook zijn niet betrokken in deze rapportage.

Uit de peiling blijkt dat het onderwerp respondenten bezighoudt. Meer dan de helft van de respondenten heeft aangegeven geïnformeerd te willen worden/blijven en bijna de helft van alle respondenten wil zelfs geraadpleegd worden, bijvoorbeeld met meer peilingen en enquêtes. De betrokkenheid van inwoners neemt toe naarmate het dichterbij de eigen leefomgeving komt (eigen wijk, flat of woning).

De bereidheid om over te schakelen naar alternatieven voor aardgas is over het algemeen groot. Veel respondenten hebben ook al maatregelen getroffen: van klein (thermostaat lager) tot groot (volledig verduurzamen van de woning inclusief alternatieve energiebronnen zoals zonnepanelen). Meest genoemde uitgevoerde maatregel is de overstap naar elektrisch of inductiekoken. Een groot aantal respondenten wil graag overschakelen, maar is daarbij afhankelijk van de woningcorporatie of andere verhuurder of van de VvE. Voor de meeste mensen is een lagere energierekening en meer wooncomfort de drijfveer om energiebesparende maatregelen te treffen of over te stappen op andere energiebronnen.

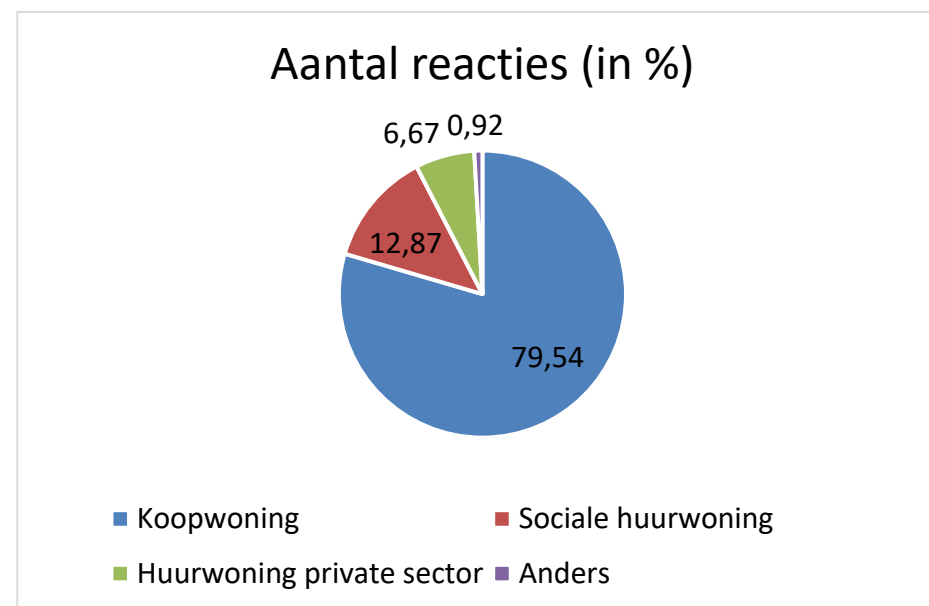
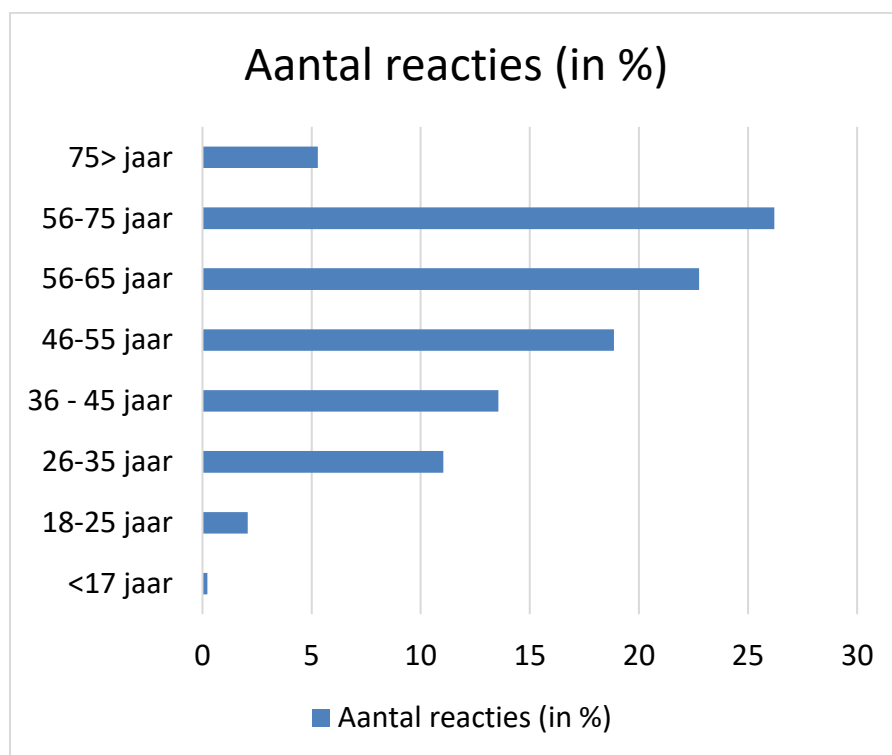
Zorgen zijn er vooral over de kosten die het overschakelen met zich meebrengt. Vooral voor eigenaren van oude (jaren '30 en ouder) woningen is dit een obstakel. Daarnaast verwacht een aantal respondenten stappen van de gemeente, bijvoorbeeld in het maken van keuzes en het doen van investeringen of bijdragen aan de kosten die inwoners moeten maken.

Uit de respons blijkt voorts dat men zich ervan bewust is dat de energietransitie meer is dan alleen van het aardgas af. Benadrukt wordt dat het ook moet gaan over mobiliteit (vervoer), natuur (groen) en biodiversiteit.

De respons per vraag is integraal opgenomen in deze rapportage.

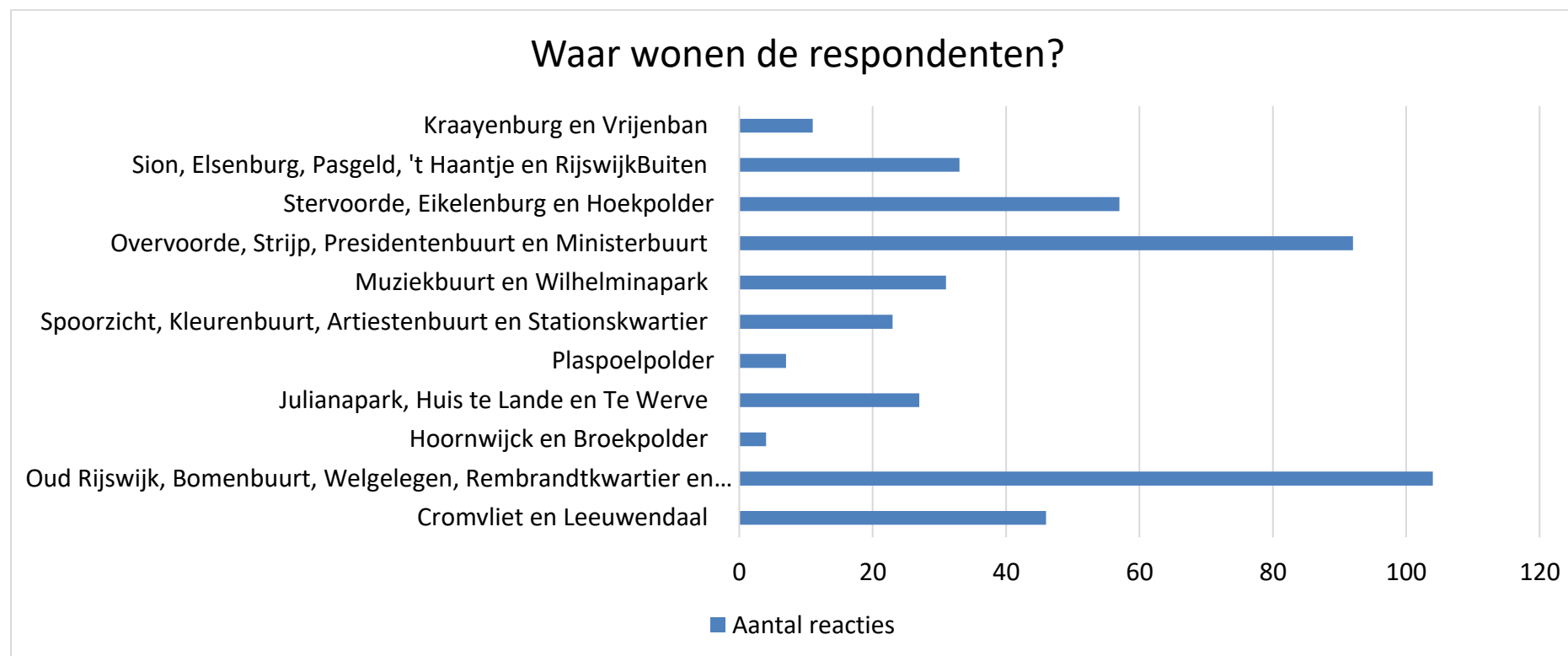
Respondenten

Totaal: 435 respondenten. Iets meer dan de helft van de respondenten (54%) is ouder dan 55 jaar. Het merendeel van de respondenten heeft een koopwoning.

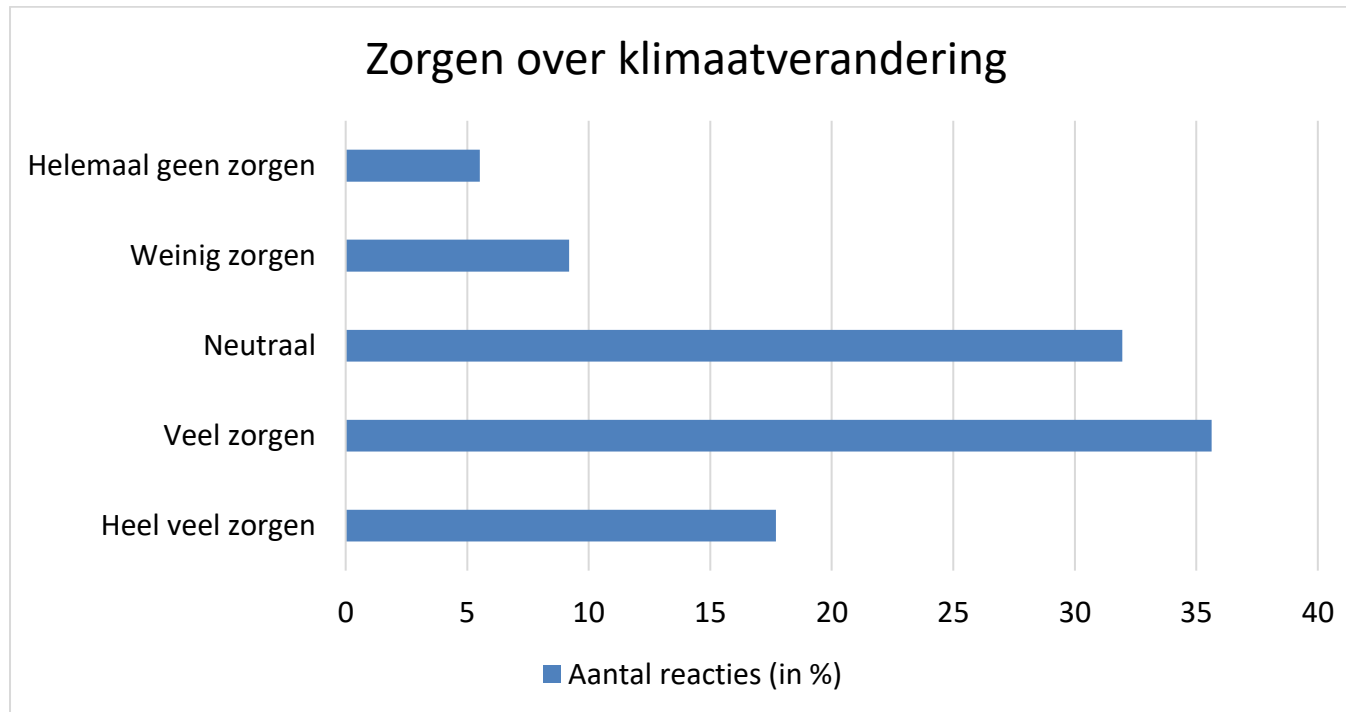
Geografische gegevens

De respondenten zijn verdeeld over alle wijken in Rijswijk. De meeste respondenten komen uit Overvoorde, Strijp, Presidentenbuurt (21,1%) en Ministerbuurt en Oud Rijswijk, Bomenbuurt, Welgelegen, Rembrandtkwartier en Havenkwartier (23,9%). Slechts 0,9% van de respondenten komt uit Hoornwijck en Broekpolder.

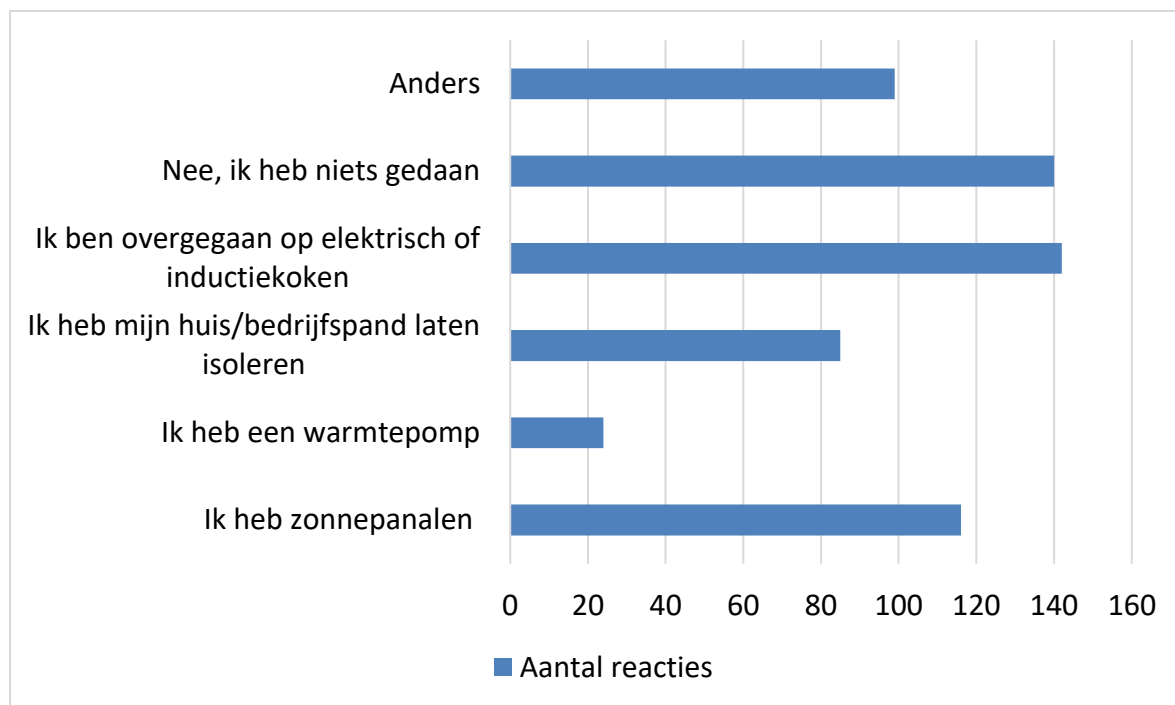
Klimaatverandering

Iets meer dan de helft (53%) van de respondenten maakt zich veel tot heel veel zorgen over het klimaat. Circa een derde (32%) staat hier (nog) neutraal tegenover.

Wat hebben Rijswijkers gedaan om aardgas terug te dringen

Bijna een derde (32,6%) van de respondenten is overgestapt op elektrisch of inductiekoken. Ook bijna een derde (32,1%) heeft nog niets gedaan. Ongeveer 10% daarvan geeft daarbij aan dat zij niets kunnen doen omdat zij afhankelijk zijn van de verhuurder of de VvE. Uit de respons blijkt voorts dat zonnepanelen (27%) op dit moment populairder zijn als alternatieve energiebron dan een warmtepomp (5,5%)

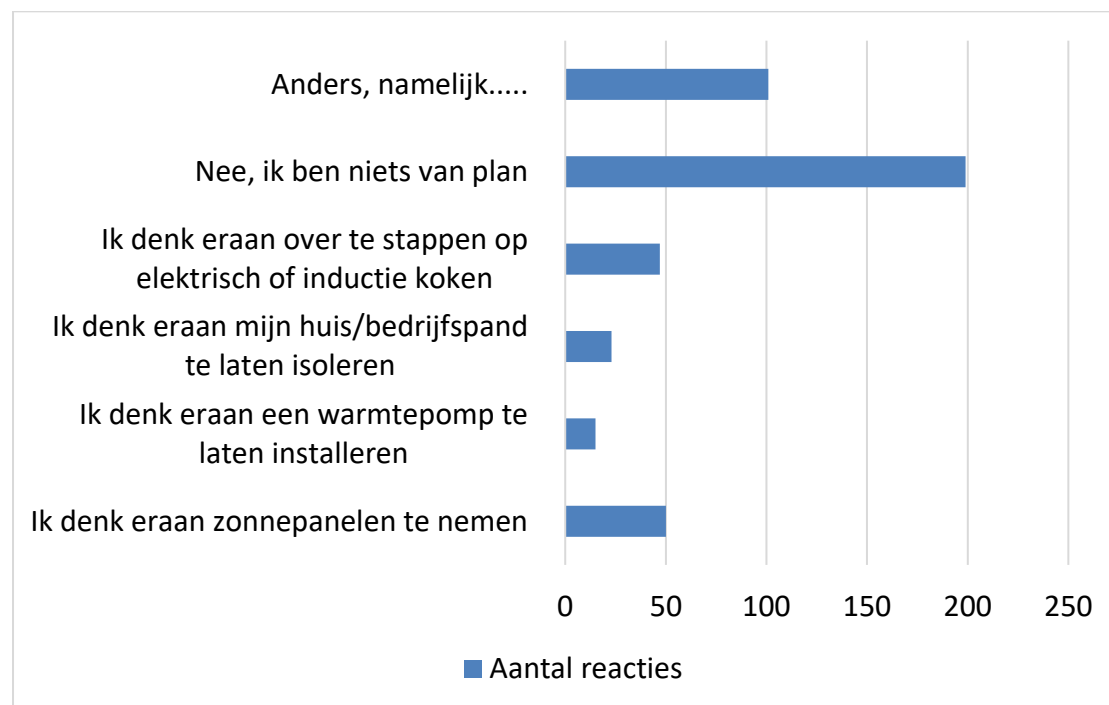

Andere genoemde getroffen maatregelen:

- Dubbel glas
- Isoleren van delen van de woning, zoals vloerisolatie
- HR ketel (zuinigere variant)
- Verbruik verminderen

Bent u van plan om binnenkort een bijdrage te leveren aan het overschakelen naar schone of duurzame energie

Van de respondenten is 45% niet van plan binnenkort een bijdrage te leveren. Bijna 25% heeft een andere reden gegeven. Ongeveer een kwart van hen geeft aan dat dit komt omdat ze afhankelijk zijn van de verhuurder of de VvE. Een kleiner percentage (5%) geeft aan wel een bijdrage te willen leveren, maar dit te duur te vinden of dat ze wachten op de gemeente.

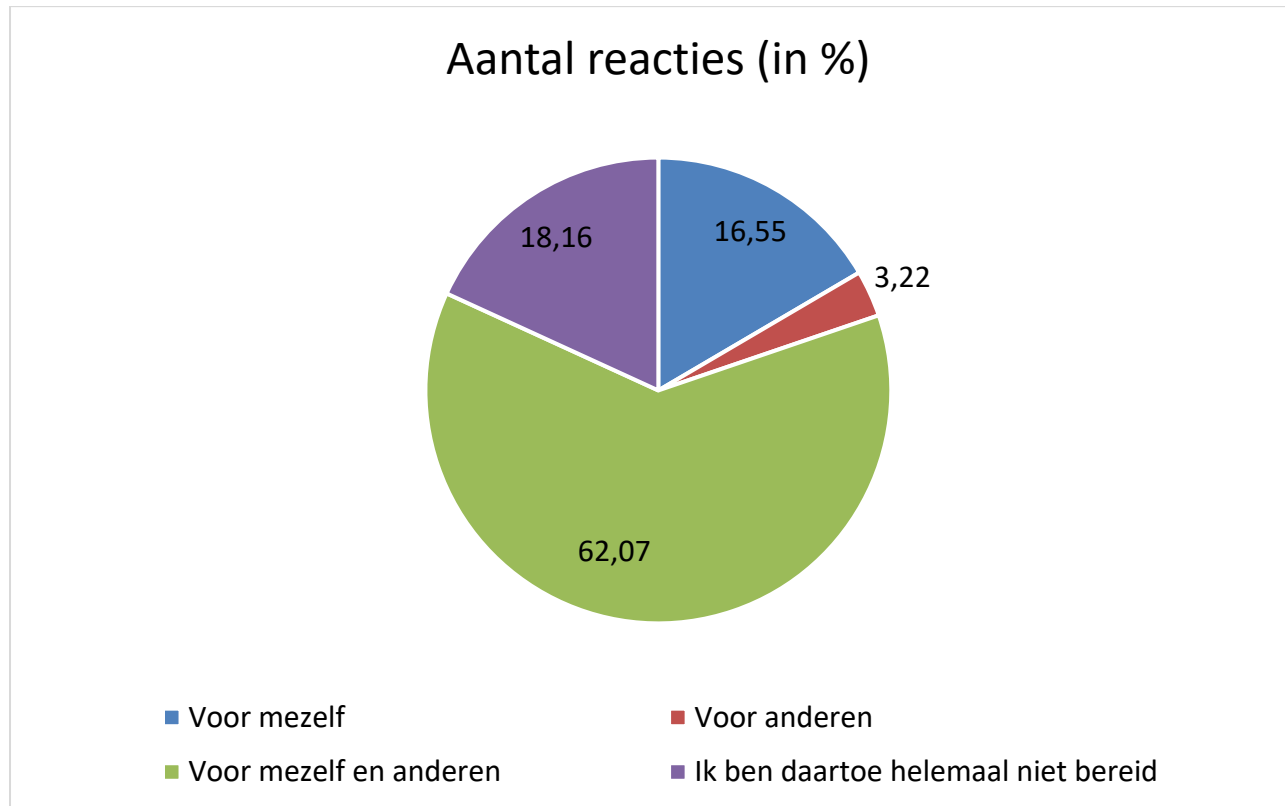

Genoemd bij Anders namelijk...

- 'Ik ben afhankelijk van de woningbouw'
- 'Ik wacht op mijn VvE'
- 'Mijn VvE neemt momenteel actie'
- 'Ik wil graag wat doen, maar zit in een VVE waar de andere bewoners nog niet staan te trappen en wachten op initiatieven van de gemeente.'
- 'Eventueel aansluiting op warmtenet'
- 'Ik wacht nog even af, te duur nu'
- 'Ben benieuwd naar gemeentelijke initiatieven'
- 'Verhuizen'

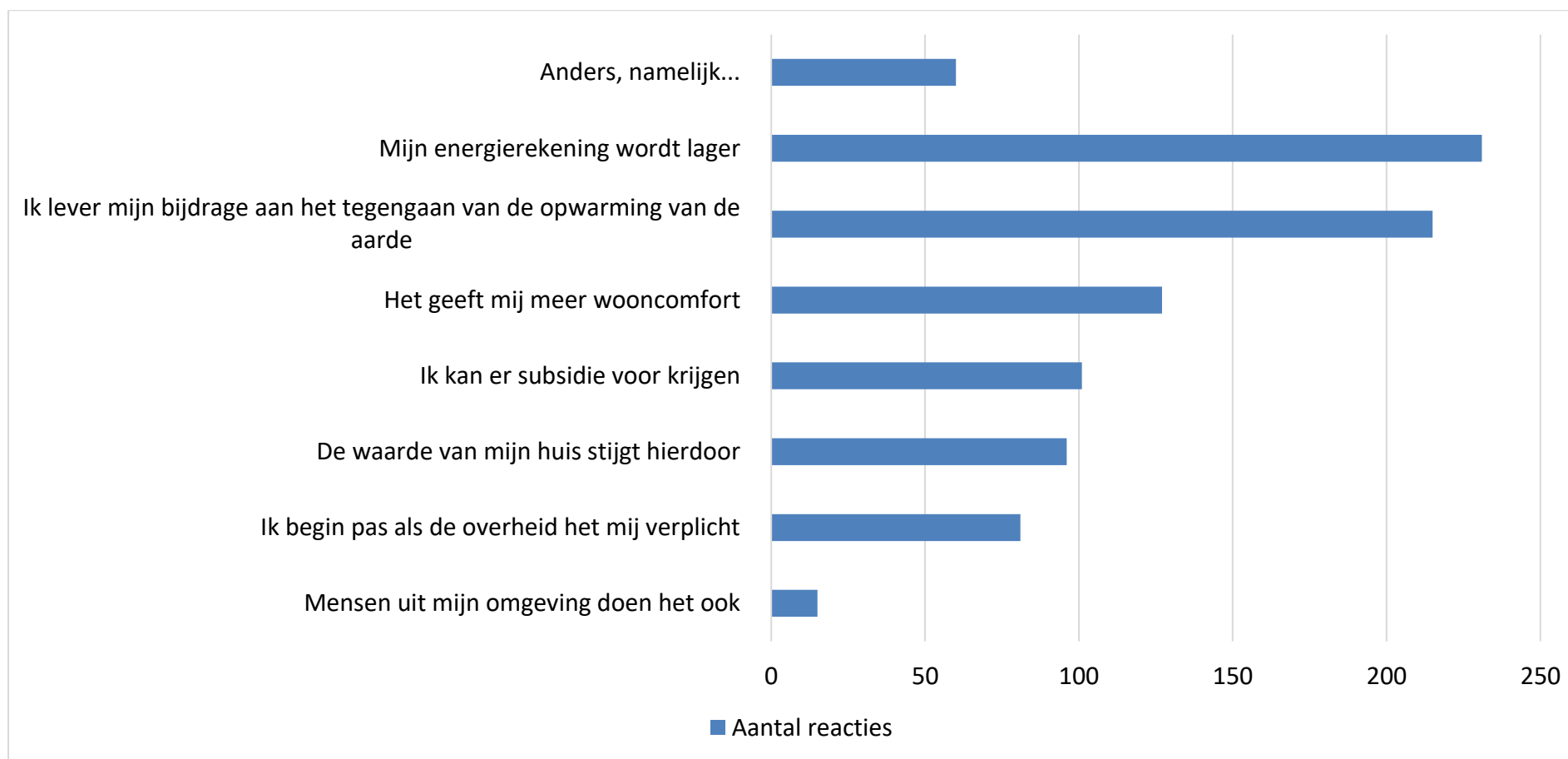
Voor wie?

Op de vraag voor wie bent u bereid een bijdrage te leveren aan de transitie, geeft het overgrote deel van de respondenten aan dit zowel voor zichzelf en voor anderen (62%) te doen. Bijna een vijfde (18,1%) geeft aan helemaal niet bereid te zijn om een bijdrage te leveren.

Waarom?

Op de vraag wat de belangrijkste redenen zijn om aan de slag te gaan met energiebesparingen gaf meer dan de helft (53%) aan een lagere energierekening. Bijna de helft (49%) geeft daarnaast aan dit te doen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Meer wooncomfort (29%) en de waardestijging van het huis (22%) is voor respondenten ook reden om aan de slag te gaan met energiebesparende maatregelen. Bijna 19% van de respondenten wil pas in actie komen als de overheid het hen verplicht. Een aantal respondenten gaf aan dat het niet makkelijk is om maatregelen te treffen omdat ze in een oud huis (voor 1930) wonen. Kosten zijn dan te hoog of bepaalde maatregelen zijn niet haalbaar.

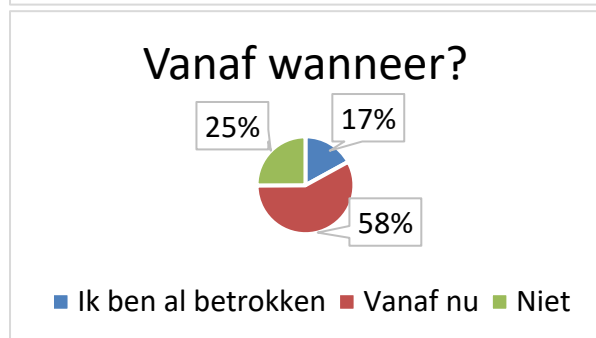
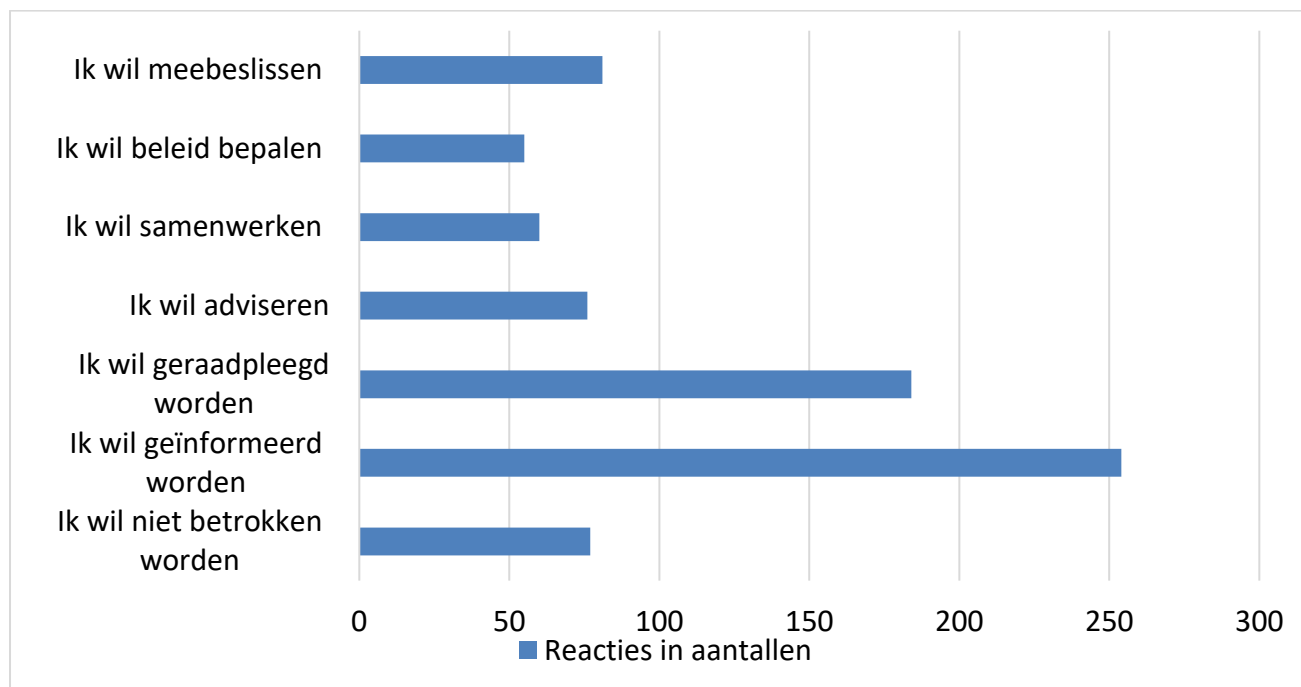
Waarom vervolg

Andere genoemde redenen:

- Er is geen klimaatcrisis. Daarom doe ik niets. Ik kan dit standpunt uiteraard documenteren.
- De berekening investeren en rendement dient positief uit te komen. Niet volgens de berekening van de overheid want die berekeningsmethode klopt niet.
- Als ik het eens ben met de oplossingen. Als ik zeker weet dat er kritisch gekeken is naar alle oplossingen. Nu maak ik me juist hier zorgen over.
- Zolang het energietransitieplan niet bekend is, weet onze VVE niet waar zij aan toe is en kan ook geen eigen plan opstellen. Daarnaast moeten veel betere subsidieregelingen komen voor VVE's. Het isoleren van onze thermische schil v.w.b. de gevel is onbetaalbaar vanwege een steens(spouwloze) gevel.
- Ik woon in een huurwoning dus afwachten wat de eigenaar doet.
- Waarom het kleine volk. Begin bij bedrijven. Zij betalen grootverbruik tarieven. Het volk betaalt hiervoor de hoofdprijs.

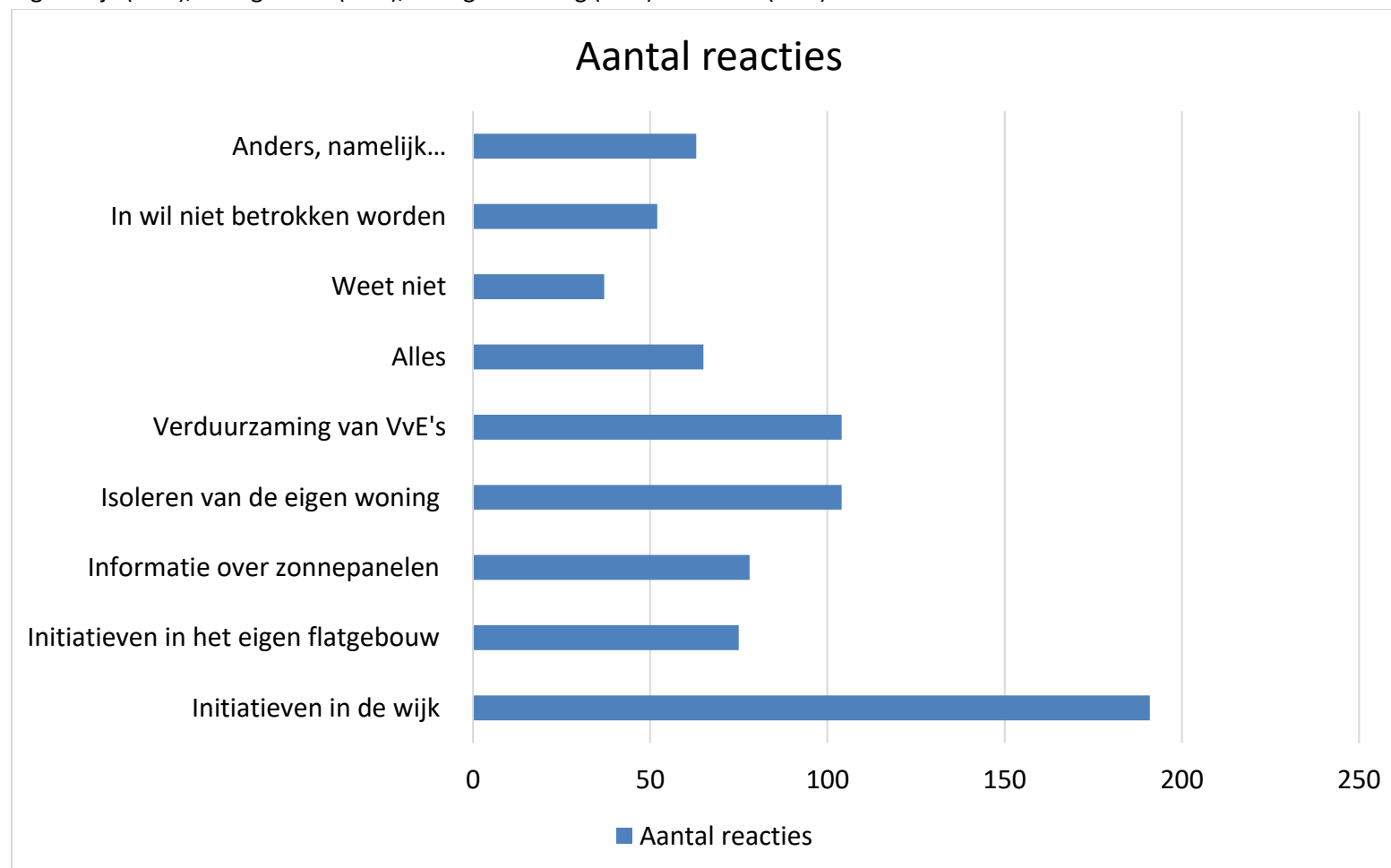
Betrokkenheid

Het merendeel van de respondenten wil op een bepaalde manier betrokken worden bij de energietransitie. Zo wil 58% in ieder geval geïnformeerd worden. Circa 42% wil ook geraadpleegd worden bijvoorbeeld via een enquête. Een kwart van de respondenten wil niet betrokken worden.

Waarover?

Op de vraag bij welke onderwerpen rond verduurzaming en duurzame energie respondenten betrokken of geïnformeerd willen worden, is dat vooral de eigen wijk (44%), de eigen flat (17%), de eigen woning (23%) of de VvE (24%).

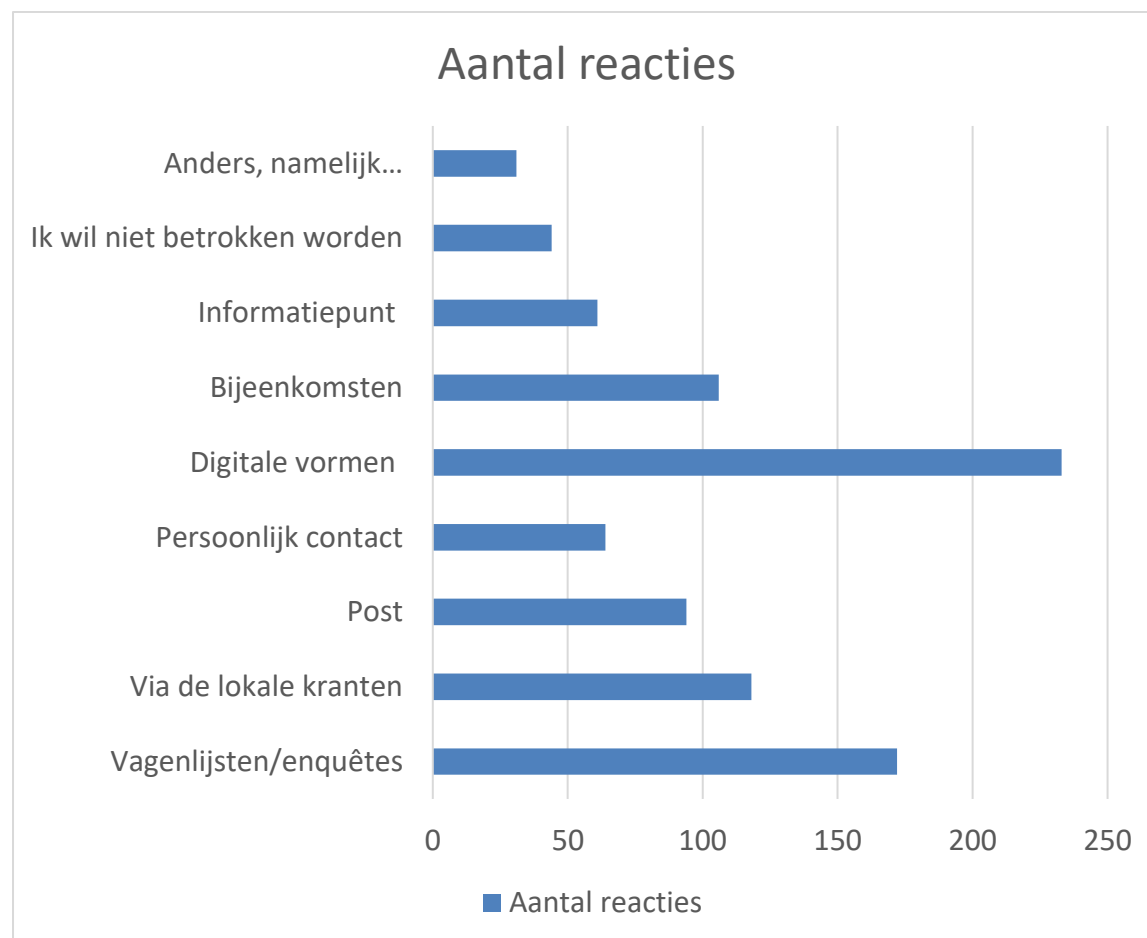
Waarover? vervolg

Opvallen andere reacties:

- Wanneer mij een verplichting opgelegd wordt.
- Proces warmwaternet in de gemeente.
- Levering duurzame energie.
- Mogelijkheden tot aardgasvrije nieuwbouw (koop).
- Initiatieven rond aardwarmte.
- Leiding door het midden.
- Zonne- of windparken.
- Beleid of initiatieven van de gemeente.
- Mogelijkheden voor oude (1917) woningen.

Op welke wijze?

Op de vraag hoe respondenten geïnformeerd of betrokken willen worden, blijkt dat digitaal de grootste voorkeur heeft. Zo geeft 53% aan via een app of online platform betrokken te willen worden, 39% via vragenlijsten en enquêtes en van de 7% die aangeeft op een andere manier betrokken te willen worden, geeft ongeveer een derde aan via e-mail of een e-nieuwsbrief. Toch stelt 27% nog prijs op informatie via lokale kranten en ontvangt 21% de informatie graag via de post.

Anders namelijk...

- Via de VvE's
- Via e-mail
- Via (digitale) nieuwsbrief
- Via website